

od globoke žalosti omedlela. Prisilili so jo komaj, da je šla v svoje sobe. Neprestano je jokala in klicala: »Moj Umberto, moj Umberto, kje si?«

Sožalovanje.

Vsa Italija je v globoki žalosti zaradi groznega dejanja. Od vseh strani prihajajo kraljici, novemu kralju in vladi sožalni brzojavi. Prvi je izrazil nesrečni kraljici svoje sožalje sv. oče. Vest o umoru je izvedel v ponedeljek ob polu 6. uri zjutraj. Sveti oče je vskliknil žalosten: »Obžalovanja vredna rod-bina!« Na to se je takoj darovala za dušni pokoj kraljev sveta maša.

Morilni naklepi.

Italijanska vlada je bila že 2. junija obveščena od avstrijske vlade, da je neka tajna družba sklenila smrt kralja Umberta. Oni dan je namreč v Pontebi avstrijsko orožništvo prijelo nekega človeka, ki je izjavil, da je določen za umor italijanskega kralja. Ob enem je izjavil tedaj, da so obsojeni na smrt štirje drugi vladarji. Končno je tudi povedal, da njegov zapor ne bo preprečil tega načrta, ker mu je že določen naslednik. Italijanska vlada je potem takoj poskrbela za večjo kraljevo stražo, toda kralj je zahteval, naj ostane pri starem. In tako se je izvršil umor.

Politični ogled.

Štajarski Slovenci imajo sedaj žalostne dni. Pred kratkim so dobili za višjega pravdnika v Gradcu moža, ki ne zna slovenski. Sedaj pa čujemo drugo žalostno vest iz Gradca. Namestništvo je tudi prepovedalo slavnost celjskega Sokola dne 15. avgusta. To se je moglo le na ta način zgoditi, da namestnik ni dobro poučen o spodnještajarskih in so-sebno še o celjskih razmerah. To je tudi celo naravno, kajti Clary ne zna slovenski in je navezan na lažnjive nemške časnike, ki govorijo o Slovencih, kakor bi bili sami tolovaji. Sicer pa bi namestništvo ne moglo prepovedati slovenske slavnosti na slovenskih tleh. Hvala Bogu, da je vse zemeljsko le začasno, torej tudi Claryjevo namestništvo.

Srbske novice. Poroka kralja Aleksandra bo v nedeljo v stolni cerkvi. Ruski car bode pri poroki zastopan po posebnem odposlaniku, baje po ruskem poslaniku grofu Kapnistu na Dunaju. Čestitke carjeve so po vsej deželi napravile mogočen vtis, ter je Draga Mašin nakrat postala priljubljena. Iz vladnih krogov se poroča, da bode kralj na dan svoje poroke, ali pa na svoj rojstni dan izdal splošno

pomiloščenje, katerega bodo deležni tudi svoječasni napadalci na Milana. Umirovljena sta poleg srbskega poslanika Mihajloviča na Dunaju tudi srbska poslanika v Berlinu in Bukareštu, ki sta oba osebnoma Milanova prijatelja. Milan je pisal nekemu svojemu prijatelju, da pride na dan poroke kralja Aleksandra v Belgrad, naj ga tudi zaprejo. Zene poslanikov so obiskale Aleksandrovo nevesto in ji čestitale. Poročna obleka je prišla z Dunaja.

Vojska na Kitajskem. Admirali tujih držav so dobili obvestilo, da so poslaniki še živi. O poslanikih je prišlo že toliko različnih poročil, da človek ne ve, kateremu bi verjel. Sovraštvo proti tujcem še med Kitajci narašča. Upravitelja Li Pin Šeng in Luku Aulis, srdita sovražnika tujcev, korakata s svojimi četami proti Pekinu. Li Pin Šeng je napadal katoliško misijonsko postajo v Ils v Kaisfu. V severnem Ning Po je bilo strašno klanje misijonarjev. Cerkev in hiše misijonarjev so razdejane.

Dopisi.

Iz Marenberga. (Slomšekova slavnost.) Lep dan je priredilo 29. t. m. marenberško delavsko podporno društvo svojim udom in vsem Slovincem marenberskega okraja; priredilo jim je Slomšekovo slavnost. Ker Marenberg leži ob slovensko-nemški meji, nihče ni šel ta dan z velikimi nadami na veselico. A kako smo se varali, varali v naše veliko veselje. Slavnost je bila obiskana kakor v kakem najbolj probujenem slovenskem kraju, in obnesla se je tako izborna, da je delavskemu podpornemu društvu le iskreno čestitati na presijajnem vspehu. Prostori narodne gostine pri »stari pošti« so bili natlačeno-polni radovednih poslušalcev. Hoteli so slišati, kako bo govornik proslavljal moža, ki je deloval tudi v njihovi sredini, v bližnjem slovenskem trgu, v Vuzenici. Slavnostni govornik je bil dr. Anton Medved iz Maribora. Govoril je, kakor zna le on govoriti. Posebno odobravanje in navdušenje so vzbujale njegove besede, v katerih je slikal Slomška kot gorečega apostola prave krščanske vere in omike. Poslušalci so se mu zahvalili za govor z burnim ploskanjem in živio-klici, a odbornik društva se mu je v toplih besedah zahvalil v imenu društva. Marenberski Slovenci imajo že tudi dobro izurjen pevski zbor, ki je pri tej veselici v splošno zadovoljnost izvrševal svojo nalogo. Odkritosrčno, marenberski Slovenci so nam nudili ta dan toliko duševnega veselja, kakor ga nismo pričakovali, ker ga niti

v drugih popolnoma slovenskih krajih nismo našli. Ako bo narodno življenje v Marenbergu tako lepo napredovalo, kakor sedaj napreduje, potem se nam ni treba bati za te kraje, ki so od neba s tako izredno naravno lepoto obdarjeni.

Velenje. Skoro vsi kraji Spod. Štajarja tekmujejo med seboj, da dostojno proslavijo svojega dušnega vodjo, velikega veleuma, učenika, prvobornika slovenskega jezika na Štajarskem, vzornega škofa Antona Slomška. Preteklo je ravno sto let, odkar se je porodil slavni mož. Ta doba je tolika, da bi človek mislil, vse je že pozabilo škofa, ki je delal tako požrtovalno med svojim narodom. A temu ni tako; vse se še živo spominja njegovega imena, ga spoštuje in čišla, kakor redko katerega drugega; temu ni čuda, zakaj izšel je iz naroda in delal z narodom tudi kot najvišji dušni pastir. S kakšnim spoštovanjem se še spominjajo svojega »očeta« starejši ljudje, ki so vživljali njegove nauke! Kateri kraj pri nas ne pozna Slomška? — Tudi Šaleščanom je še v živem spominu, večkrat je bil med njimi, radoval se med ljudstvom, in se veselil lepe doline in gorá, katere je celo opeval. Dolžnost naša, Šaleščani, je, da obudimo ta spomin na Slomška pri mlajšem zarodu o priliki stoletnice, da se ohrani, dokler še bijejo slovenska srca vrlih prebivalcev naše lepe doline.

Kmetsko bralno društvo Gornje šaleške doline je prevzelo lepo nalogo, da priredi dne 12. avgusta ob 3. uri popoldne na vrtu Kokošinekove krčme v Št. Martinu pri Velenju »Slomšekovo slavnost« z vspehom: 1.) občni zbor bralnega društva, 2.) slavnostni govor, 3.) deklamacija, 4.) govor o sadjereji. Med posameznimi točkami nastopijo šaleški pevci pod vodstvom gosp. pravdnika Meže. Če bi bilo slabo vreme, se preloži slavnost na 19. avgusta.

Sv. Barbara v Haložah. Tamburaški in pevski zbor ondotnega bralnega društva »Naprej« priredil je 15. dne julija v novi šoli velik koncert. Marsikdo bode menda zmajeval z glavo, češ, v takih zakotjih pa še se doslej niso dajali koncerti. A res je pa le in je! Povsod, koder zveni slovenska beseda, pojavljajo se znakovi naprednjaštva, zakaj bi potem tudi Haložani ne posnemali drugih društev? Naprej tedaj po geslu Vašega društva — pogumno in vztrajno naprej za izobrazbo, omiko in svobodo! Toda k stvari!

Tamburaške in pevske točke so se precej dobro izvajale, Nedostatke, ki so se tu in tam še opazili, hočemo za prvi javni nastop

»Kaj naj to pomeni?« preudarjal je sam pri sebi.

»Vsedi!« mu veli gospodar, sam pa je hodil gor in dol po sobi. Ivan ni bil vajen, da bi gospodar z njim tako neprijazno govoril.

»Kaj pa je?«

»Kaj je, vprašaj, ali ti vest nič ne očita?«

»Oče Poljanec!«

»Molči!« zakriči Poljanec ter se vstavi pred njim. Videlo se mu je, da jeza kar kuha v njem.

»Kaj pa imaš z našim dekletom za mojim hrbtom?«

Ivan osupne. To vprašanje ga je iznenadilo! Toda, toda . . . zajedno je kakor blisk v temno noč zasvetilo v njegovo srce. Njegovo razmerje do Franice je bilo dosedaj tako pošteno, kakor bi ne moglo biti bolj pošteno. Toda hipno se je vprašal: Ali nisem res vedno, odkar sem tukaj, čutil nekaj tako nežno-sladkega in mehkojnega do Franice, kakor do nobene druge deklice? In ali ni tudi Franica bila proti meni ljubeznjiva? In neka slutnja, prijetna slutnja je vstajala v njegovem srcu. Toda trebalo je odgovoriti. Istina je, da prej nikdar ni mislil kaj takega, niti si ni upal misliti. Zato odgovori srčno in odločno:

»Oče, jaz se nasproti Franici nikdar nisem pregrešil niti z najmanjšo mislijo! Vi delate meni in Franici krivico.«

Besede so se glasile tako odkritosrčno, da jim je Poljanec nehote verjel. Zopet je začel hoditi po sobi, a mirneje.

»Kako pa potem morejo ljudje kaj takega govoriti?« začne zopet Poljanec.

»Ljudje govoriti . . . kaj govorijo?«

»Kar sem rekel, da se med teboj in Franico nekaj pleče.«

»Oče Poljanec, jaz nisem dal za tako govorico nobenega povoda in prepričan sem, da tudi Franica ne.«

Oče Poljanec je molčal. Jeza mu je po-legla in začel je zopet mirno in trezno misliti, kaj bi rekel.

»Ivan!« ogovori mladeniča sedaj s celo drugim glasom. »Verjamem ti, kar govoriš. Bil sem dosedaj jako zadovoljen s teboj. A ljudje so začeli govoriti, in ako hočeš čuvati dobro ime naše hiše in naše Franice in tudi svoje dobro ime, veš, da . . . da . . . da . . .«

»Da ne morem več biti v Vaši hiši!« pomagal je Ivan smehljuje dokončati gospodarju pretrgani stavek.

»Tako je, Ivan! Toda kako se naj to zgodi?«

Oba sta zopet molčala ter premišljevala.

»Veste kaj, oče Poljanec? Šel bom k

svojemu očetu ter ostal toliko časa pri njem, da dobim zopet kje drugod službo, ako doma ne bo šlo gladko.«

»A kaj hočeš navesti kot vzrok?«

»Mislim, najboljšo bo, da povem resnico. Kajti če ljudje že govorijo, potem bi drugega vzroka tudi ne hoteli verjeti.«

»Prav je, Ivan, tako!« in zadovoljen je dal Ivanu desnico. »Toda ta teden še ostani, da domačinom prej naznaniš in se te ne bodo prestrašili. Nasproti Franici pa molčimo o vzroku, ker se menda ne bo ničesar vedela in sumila, materi pa bom povedal jaz.«

»Dobro« in Ivan je izginil iz hiše ter šel zopet v senco.

* * *

A sedaj ni mogel več čitati. Misel mu je vstajala za mislijo. Torej zavoljo Franice bo moral iti. In izpraševal je svojo vest. Zdelo se mu je, da je vendar že večkrat mislil na njo. Toda njegove misli so bile nejasne do onega trenutka, ko je stal pred njenim očetom. In sedaj, ali mu je sedaj vse jasno? Ali bo sedaj mislil pogosto na Franico? Neko prijetno čustvo mu je začelo obdajati srce. Ali je to čustvo ljubezni? Prestrašil se je te misli, ne, ne to ne more biti, tako hipno ne more priti. In vendar, ali mu ne bo težko, posloviti se od nje. Kaj bo Franica rekla?

spregledati; kajti v celoti kažeta oba zbor mnogo dobre volje in jeklene vztrajnosti. Čast gre kapelniku, gospodu Šeroniju, kateri je po razmeroma kratkodobnem vežbanju dosegel že tolike uspehe. A kdor žije in bije svojemu narodnemu delu, temu mora isto uspeti — in to ga označuje dovolj!

Vzlic mnogobrojnim vabilom, ki so se razposlala na sosednja društva ter posameznike, bil je obisk pod pričakovanje — maloštevilen. Prispelo je sicer nekaj gostov od blizu in daleč, a mnogo domačincev, sosednih društev in pojedinih povablencev se je pograšalo. Došlim narodnjakom se izraža topla hvala na posetu. Nekateri domačih ljudi še imajo pač svoje predsodke in neko starokopitno nezaupnost do bralnega društva; taisti še njegovih potreb in koristi ne vidijo in spoznajo, sicer bi se ga bili že davno oklenili. Ali vsaj zdaj ne dremajte! Tudi ob ednajsti uri se sprejemajo delavci v vinograd. Pristopite k bralnemu društvu, nikar se ne obotavljajte! Hitro začeto je dvakrat prijeto! Dal Bog, da bi prihodnje poročilo bilo v tem oziru ugodnejše!

Prosta zabava pri Koširju tekla je na splošno zadovoljnost, dasi je bilo število gostov tudi tam pičlo. Pa to je bila za posameznika zasebna stvar — vsakdo ve, kje ga žuli črevelj! Tam so se vršili govori in napitnice društvu in njega procvitanju, kakor tudi posebno zaslužnim podpornikom društva. Zelo pobudno in navduševalno je govoril gospod dr. Brumen iz Ptuja, ki je blagovolil potrditi se na slavnost. Hvala mu!

Razne stvari.

Iz domačih krajev.

Doktorjem modroslovja sub auspiciis imperatoris bo promoviran na graškem vseučilišču naš rojak gosp. Franc Ilesič, profesor na ljubljanskem učiteljskišču. Čestitamo!

Spremembe pri č. minoritih: č. g. o. Karl Belšak pride iz Ptuja za gvardijana na Dunaj; na novo nameščen je č. o. Peter Žirovnik iz Dunaja za kaplana na Ptuj.

Poročil se je naš rojak c. kr. poštni oficijal (pri ambulanci) na Dunaju gospod Martin Sever z gdč. Angelo Adamec v Gradcu.

V Mariboru se naseli umirovljeni gsp. Leopold Koprivšek, profesor v Novem mestu.

Velikanski krik so zagnali nemški listi, ker so baje v Ptuj slovenski šolarji natepli nemške. Stvar še ni dognana, ali je res vse tako kakor pišejo nemški listi, ki tako

radi lažejo; pa če tudi bi bilo res, je samoumevno za pametnega človeka, da je na tem pretepu slovenski narod in tudi slovensko ljudsko šolstvo popolnoma nedolžno. Državni pravdniki bodo morali prijeti nemške liste za ušesa s § 302 kaz. zak.!

«Štajarc» v žaklju. Hm! To Vam je bilo smeja! Neki trgovec iz nasprotnega tabora pri Sv. Trojici je djal neki ženski med moko zadnjo številko «Štajarca». Ko žena doma žakelj odveže — glej ga no! «Štajarc» se smeje iz moke!

Še več smeja je bilo pri Sv. Trojici, ko smo zvedeli v zadnji številki «Štajarca», da je naš postajevodja Cinglak utonil pri Baden-u! Ha! Toliko, da nismo popokali od smeja! Dopisnik od Sv. Trojice je namreč nemški pisal «Štajarcu»: bei Baden ertrunken, t. j. pri kopanju utonil; in modri «Štajarc» si je mislil mesto Baden, ali pa ni znal preložiti! Neki tukajšnji trgovec dobiva 12 iztisov «Štajarca». Poprašali bomo pri sodniji, ali ima dovoljenje za kolportajo. Prič imamo dovolj.

Celi breški vinorejski okraj zadela je 30. julija grozna nesreča. Toča uničila je vinograde. Ves uv vinorejcev je šel po vodi.

Pogorel je dne 23. julija Saboderov mlin na Vesi v dravski dolini.

Iz Svetinj. Čast. gsp. župnik svetinjski Ivan Bohanec, ud okrajnega šolskega sveta in zastopa ormoškega, je dne 25. julija t. l. obhajal petindvajsetletnico svojega duhovniškega posvečenja. Ob tej priliki so ga občine Mihalovci, Veličane in Zerovinci imenovali za častnega občana ter mu po deputacijah na dan slavnosti poklonile krasne diplome.

Za slovensko šolo v Mariboru je nabral č. g. Štefan Pivec ob priliki dekanijske konference v Šaleku med č. duhovščino 30 K 50 vin.

Za šolo na Muti so darovali duhovniki bivši na pogrebu vlč. g. kanonika J. Meško 52 K in bivši kaplan namensto venca 20 K. Č. g. Vid Janžekovič in Franc Gosak 6 K, Štefan Rober je poslal lepo število knjig. Bog plati! Vse prijatelje zatiranih obmejnih Slovencev prosimo, da se ob vsaki priliki spominjajo narodne šole, katera posebno v začetku potrebuje obilne podpore v denarju in v knjigah.

Iz Doberne se nam poroča, da se je tamkaj 24. t. m. mnogo hajlalo. Posebno so se odlikovale zopet neke deklne, kojih imena bomo objavili javnosti, ako se ne poboljšajo.

V Gederovcih na Ogorskem so imeli dne 15. julija blagoslavljenje jubilejskega križa. Procesijo iz Tišine v Gederovce je vodil č. g. kaplan tišinski Jožef Klekl z dvema ogersko-

slovenskima bogoslovcema, pridigo pri križu pa je imel dekan tišinski dr. Fr. Ivanoci.

Nova trtna bolezen se prikazuje v naših krajih. Na jagodah se kažejo črne maroge ali velike pike, kakor po toči, in na vsem trsu se vidi, da hira. To se pa, kolikor je nam znano, opazuje le na trsih, ki je naši vinogradniki imajo z Dolenjskega (t. j. tistega dela Kranjske, ki meji z Bizeljskim). — In baš zadnje dni je uradni «Ljubljanski časnik» poročal, da se je na Dolenjskem, posebno pa v Beli Kranjski (južno od Dolenjskega) zadnji čas posebno hudo pojavila neka nova trtna bolezen, ki napade vse dele; eno- in dvoleten les, listje in grozdje. Okuženo listje je, kakor posmojeno, les se sčasoma izotli, na jagodah pa se kažejo črne maroge, ki povzročujejo, da se jagode popolnoma posuše. Vrste «Solonis» se ta bolezen najhuje prijema. Kot najboljšo sredstvo se svetuje, da se, posebno po rezi, vsi okuženi deli trte pomočijo z raztopino, sestojajo iz 40 kg. železne (zelene) galice (Eisenvitriol) in 100 litrov vode, kateri se še pridene 1 do 2% žveplene kisline (Schwefelsäure). Tudi je kranjski deželni odbor odredil, da se imajo bolni deli trt sezigati.

Sv. Trojica v Slov. goricah. Prav veličastno se je obnesel tudi zadnji shod «Katol. poličnega društva» za okraj Sv. Lenart, ki ga je priredilo preteklo nedeljo pri sveti Trojici v Slov. goricah. Govor podpredsednikov o političnem položaju je napravil velikanski vtis na zborovalce in z največjim ogorčenjem so klicali: «Proč od Gradca!» Izrekli so pa popolno zaupanje svojim poslancem ter odobrvali njih izstop iz deželnega zbora. Gospod Kač pa je znova navdušil ljudstvo za zadržano življenje, opisal prav živo današnjo bedo našega kmeta ter mu podajal primernih nasvetov, da si opomore. Omenil je našo mlekarico, ki bo že kmalu začela delovati ter opozoril ljudstvo, naj vlada pri mlekarici snaga in poštenost; le tako zamore napredovati. Prav razveselilo je združnike, ko jim je naznanil, da bodo lahko po dobri ceni prodali letos svoje sadje, ker je že poskrbel za odjemalce. — Po izbornem govoru gsp. Kača je sledila Slomšekova slavnost. Kakor še nobeno politično društvo, je naše društvo letos priredilo že tri slavnosti v proslavo Slomškovega rojstva. Vse so se obnesle vrlo dobro, tako tudi zadnja. Gospod podpredsednik je podal poslušalcem tako živo sliko Slomškovega delovanja in trpljenja za vero, za dom, za cesarja, da je ljudstvo do dobrega spoznalo velikega Slomška ter se navdušilo za njegove čednosti. Zadnji politični shod pa je še v tem oziru velikega pomena, ker je društvo sklenilo naročiti za vsako županstvo našega

Ali je morda ona mislila nanj? Da, ne, da, ne ... Bog zna. Franica mu je bila vedno prijazna, toda, ali mu je bila tako prijazna, kakor ljudje govorijo, kdo ve? Najboljše si je vse izbiti iz glave. Dobro, da je vse tako prišlo. En teden še, potem pa z Bogom ... Hotel se je zamisliti v bodočnost, toda zopet so mu uhajale misli na Franico, na sebe, na slovo ... V tem začuje vesel glas:

»Kako pridno naš Ivan čita!« Franica je stala pred njim ter vzdignila list, ki je ležal poleg njega. Z materjo sta prišli domov, mati je šla naravnost v sobo.

Ivan se je skoro vstrašil Franice. V trenutku ni vedel, ali bi naredil prijazen ali resen obraz. Toda spomnil se je razgovora z očetom. In čeravno mu je neki notranji glas veleval drugače, naredil je temen obraz.

«Ali si hud, Ivan?» vpraša ga deklica zdaj z boječim glasom. Njej ni vest ničesar očitala. Ivan se je že mislil poboljšati, toda spomin na razgovor z očetom ga je zopet utrdil in rezko odgovori:

«Pusti me pri miru, Franica!»

«Ivan!» reče deklica očitajoče in ga globoko pogleda s svojimi nedolžnimi, temnimi očmi. V tem pa sta se ji zalesketali v njenih očeh že tudi dve svetli solzi, in deklica se obrne ter zbeži v hišo.

Ivan je videl solzi v Franičinih očeh, in kar mu je še pred par trenutkih bilo nejasno, stalo je sedaj svetlo kakor solnce pred njim. Njegovo srce je postalo srečno in najraje bi zajuckal, da bi ga slišal ves svet.

* * *

Bilo je še istega tedna, predno je moral Ivan v nedeljo oditi od Poljančevih. Mati in oče Poljanec sta bila sama v hiši.

«Škoda bo Ivana! Kako pridno nam je delal!» reče mati Poljančka.

«Saj ga ne pustim rad, a drugače ni mogoče.»

Nastal je molk. Čez nekoliko časa začne mati Poljančka:

«Sicer pa ...»

«No, kaj pa?»

«Veš, Ivan bi ne bil slab zet. Ubog ni, priden je, pošten tudi ...»

Poljanec je tiho djal in ni ugovarjal. Potem se oglasi:

«Pa saj ne veš, ali se marata?»

«Seveda ne, pa jaz mislim, ako se bi, bi ne bilo slabo!»

«Pustiva to, pustiva! Sedaj mora fant oditi, tako zahteva poštenje naše hiše in njegovo!»

«To je res, pa ako pozneje povpraša ...?»

«Pa bomo pozneje govorili!» odvrne Poljanec in odide iz hiše. Materi pa je bilo lahko pri srcu po teh besedah, kakor bi se ji odvalil kamen. Gotovih dokazov sicer ni imela nobenih, toda zadnje dni, odkar je Ivan že bil na odhodu, se ji je vendar zdelo, kakor da bi Franici in Ivanu dela težko ločitev. Zakaj neki?

* * *

Franica je bila proti večeru ravno sama na vrtu, ko pride tudi Ivan na vrt.

«Franica, kaj ne, v nedeljo dobim lep šopek, ko odidem.»

Franica vzdigne glavo in ga z mehkim glasom vpraša:

«Ivan, zakaj odides?» Dekle ni vedelo pravega vzroka. Toda namesto odgovora je stavil Ivan novo vprašanje:

«Ali še boš, Franica, pozneje mislila kaj na me?»

Deklica pa je pobesila glavo, in solze so se ji vlile po lepem obrazku. Tudi njemu je bilo težko pri srcu. Prime jo za roko in priglušeno reče:

«Ne jokaj, Franica, kmalu bom zopet k vam prišel — po tvojo roko! Ali smem?»